

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม เป็นการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้นำผลมาสรุป ดังนี้

1. สรุปผล
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผล

การวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้นำเสนอสรุปผลการวิจัย ดังนี้

5.1.1 ผลการวิเคราะห์ระดับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม

พบว่า ระดับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม มหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ระดับการกระทำผิดซ้ำอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยสุด ได้ดังนี้

5.1.1.1 ด้านการกระทำผิดลักษณะตัวการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.79$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านกระทำผิดฐานเสพยาเสพติด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านกระทำผิดฐานมียาเสพติดให้โทษไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย

5.1.1.2 ด้านการกระทำผิดลักษณะผู้ใช้ให้กระทำความผิด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านกระทำผิดฐานบังคับให้ผู้อื่นลงมือกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านกระทำผิดฐานใช้ให้ผู้อื่นลงมือกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ

5.1.1.3 ด้านการกระทำผิดลักษณะผู้สนับสนุนการกระทำความผิด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.08$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านให้การช่วยเหลือผู้อื่นกระทำผิด

ฐานมียาเสพติดไว้ในครอบครองเพื่อเสพ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ท่านให้ความสำคัญของผู้อื่นกระทำผิดฐานมียาเสพติดไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย

5.1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม

ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม มีจำนวน 5 ตัวแปร ปัจจัยด้านครอบครัว (X_1) ปัจจัยด้านสังคมและชุมชน (X_2) ปัจจัยด้านความต้องการการยอมรับ (X_3) ปัจจัยด้านสภาพปัญหาทางอบายมุข (X_4) ปัจจัยด้านกายภาพ (X_5)

ปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม มีจำนวน 4 ตัวแปร คือ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (X_6) ปัจจัยด้านสภาพจิตใจ (X_7) ปัจจัยด้านความท้าทาย (X_8) ปัจจัยด้านความกลัว (X_9)

5.1.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการแก้ไขฟื้นฟูการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการแก้ไขฟื้นฟูการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม พบว่า มีข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ควรมีการปรับปรุง ดังต่อไปนี้ ควรจัดฝึกอบรมการฝึกวิชาชีพในด้านหรือสาขาที่ตลาดแรงงานต้องการ การฝึกวิชาชีพควรดำเนินการอย่างจริงจังและมีระยะเวลาการฝึกที่เหมาะสม ควรติดต่อผู้ประกอบการภาคเอกชน มาทำการฝึกอบรม หรือฝึกวิชาชีพให้กับผู้ต้องขังในสาขาวิชาชีพที่ภาคเอกชนต้องการ ควรจัดสรรส่วนแบ่งผลกำไรจากการฝึกวิชาชีพให้กับผู้ต้องขังที่ฝึกวิชาชีพอย่างเหมาะสมเป็นธรรม ควรจัดฝึกอบรม เพื่อพัฒนา และเสริมสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้ต้องขัง ปรับทัศนคติของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ให้มีจุดมุ่งหมายร่วมกัน เพื่อปรับปรุงแก้ไข พัฒนาทักษะวิชาชีพ ฟื้นฟูสภาพจิตใจของผู้ต้องขัง ให้มีความพร้อมในการกลับคืนสู่สังคมภายนอก ควรติดต่อผู้ประกอบการภาคเอกชน เพื่อรองรับแรงงานผู้ต้องขังภายหลังการปล่อยตัว ควรจัดให้มีบ้านพักชั่วคราวสำหรับรองรับผู้ต้องขังที่ไม่มีที่พักอาศัยหลังปล่อยตัว และควรมีผู้รับผิดชอบในการติดตามประเมินผล ภายหลังจากผู้ต้องขังปล่อยตัว

5.2 อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม มีประเด็นที่น่ายกมาอภิปรายผล ได้แก่

5.2.1 ระดับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม

ผลการวิจัยพบว่า การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ระดับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการกระทำผิดลักษณะตัวการ อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการกระทำผิด ลักษณะผู้ใช้ให้กระทำความผิด และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ด้านการกระทำผิดลักษณะผู้สนับสนุนการกระทำความผิด ซึ่งอาจอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

5.2.1.1 ด้านการกระทำผิดลักษณะตัวการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.79$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากมากสุดไปหาน้อยสุด ดังนี้ การกระทำผิดฐานเสพยาเสพติด ($\bar{X} = 5.00$) การกระทำผิดฐานมียาเสพติดให้โทษไว้ในครอบครองเพื่อเสพ ($\bar{X} = 4.80$) การร่วมกับผู้อื่นกระทำผิดฐานมียาเสพติดให้โทษไว้ในครอบครองเพื่อเสพ ($\bar{X} = 4.80$) การร่วมกับผู้อื่นกระทำผิดฐานมียาเสพติดให้โทษไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย ($\bar{X} = 4.80$) การกระทำผิดฐานมียาเสพติดให้โทษไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย ($\bar{X} = 4.60$) แสดงว่า การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดมหาสารคามในด้านการกระทำผิดลักษณะตัวการส่วนมากจะเป็นการกระทำผิดซ้ำในฐานเสพยาเสพติด ส่วนการกระทำผิดในฐานอื่นนั้นจะมีค่าเฉลี่ยการกระทำผิดใกล้เคียงกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดเกือบทั้งหมดจะมีพื้นฐานมาจากการเป็นผู้เสพก่อนจะเพิ่มระดับการกระทำความผิดขึ้นเป็นผู้จำหน่าย และเนื่องจากผู้กระทำความผิดซ้ำคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดมหาสารคามส่วนมากมีปัญหาด้านเศรษฐกิจมีฐานะที่ยากจน ไม่มีศักยภาพในการก่อกำผู้อื่นหรือสนับสนุนให้ผู้อื่นกระทำความผิด โดยการใช้จ้างวานลักษณะการกระทำความผิดจึงเป็นการลงมือกระทำเอง อนึ่ง ในปัจจุบันประเทศไทย กำลังประสบปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด เนื่องจากมีผู้หลงผิดนิยมเสพยาเสพติด เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะยาเสพติดประเภทยาบ้า ยาไอซ์ และยาเสพติด ที่มีสารเมทแอมเฟตามีน ประเภทอื่น ทำให้เกิดชายผู้จำหน่าย และผู้เสพแพร่กระจายไปทั่วทุกระดับชุมชนของประเทศ เป็นผลให้การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ด้านการกระทำผิดลักษณะตัวการอยู่ในระดับมากที่สุด

5.2.1.2 ด้านการกระทำผิดลักษณะผู้ใช้ให้กระทำความผิด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อยสุด ดังนี้ การกระทำผิดฐานบังคับให้ผู้อื่นลงมือกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ($\bar{X} = 4.20$) การกระทำผิดฐานจ้างวานให้ผู้อื่นลงมือกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ($\bar{X} = 4.20$) การกระทำผิดฐานยุยงส่งเสริมให้ผู้อื่นลงมือกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ($\bar{X} = 4.20$) การกระทำผิดฐานขู่เข็ญให้ผู้อื่นลงมือกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ($\bar{X} = 4.00$) การกระทำผิดฐานใช้ให้ผู้อื่นลงมือกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ($\bar{X} = 4.08$) แสดงว่าการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ในด้านการกระทำผิดลักษณะผู้ใช้ให้กระทำความผิด ส่วนมากจะมีลักษณะพฤติกรรมเป็นการบังคับ จ้างวาน และยุยงส่งเสริมให้ผู้อื่น ลงมือกระทำความผิด รองลงมารูปแบบในการกระทำความผิดจะเป็นกรณีขู่เข็ญและใช้ให้ผู้อื่นกระทำความผิด และเมื่อพิจารณาจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะเห็นได้ว่า แม้การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดมหาสารคามด้านการกระทำผิดลักษณะผู้ใช้ให้กระทำความผิด จะมีค่าน้อยกว่า ด้านการกระทำผิดลักษณะตัวการ แต่ระดับการกระทำความผิดก็ยังคงอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการแพร่กระจายของยาเสพติดที่ทวีความรุนแรง และปริมาณผู้ต้องการยาเสพติดในประเภทต่าง ๆ มีจำนวนมากขึ้น ทำให้เครือข่ายในวงการค้ายาเสพติดเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ส่งผลให้ผู้กระทำความผิดจำนวนมากยกปรับเปลี่ยนตัวเองจากการเป็นตัวการยกระดับขึ้นเป็นหัวหน้าเครือข่ายในระดับชุมชน ปรับรูปแบบจากลงมือกระทำความผิดเองเพียงอย่างเดียว เพิ่มพฤติกรรมเป็นการบังคับ จ้างวาน หรือยุยงส่งเสริมให้ผู้อื่นกระทำความผิด ทำให้การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ด้านการกระทำผิดลักษณะผู้ใช้ให้กระทำความผิด จึงยังคงอยู่ในระดับมาก

5.2.1.3 ด้านการกระทำผิดลักษณะผู้สนับสนุนการกระทำความผิด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.98$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ การช่วยเหลือผู้อื่นกระทำความผิดฐานมียาเสพติดไว้ในครอบครองเพื่อเสพ ($\bar{X} = 3.98$) การให้ความสะดวกผู้อื่นกระทำความผิดฐานมียาเสพติดไว้ในครอบครองเพื่อเสพ ($\bar{X} = 3.98$) การช่วยเหลือผู้อื่นกระทำความผิดฐานมียาเสพติดไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย ($\bar{X} = 3.98$) การช่วยเหลือหรือสนับสนุนผู้อื่นกระทำความผิดฐานยาเสพติด ($\bar{X} = 3.98$) การให้ความสะดวกผู้อื่นกระทำความผิดฐานมียาเสพติดไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย ($\bar{X} = 3.98$) แสดงว่ารูปแบบการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม นอกจากการเป็นตัวการและก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิดแล้ว ส่วนหนึ่งได้กระทำความผิดโดยการผู้สนับสนุนให้ผู้อื่นกระทำความผิดโดยการช่วยเหลือให้ความสะดวกในการกระทำความผิดทั้งก่อน หรือในขณะที่กระทำความผิด และมี

ค่าเฉลี่ยรายข้อใกล้เคียงกัน ซึ่งให้เห็นว่าพฤติกรรมในการสนับสนุนให้ผู้อื่นกระทำความผิดอาจจะกระทำโดยวิธีการให้ความช่วยเหลือหรือการให้ความสะดวกแก่ผู้ลงมือกระทำความผิดขึ้นอยู่กับแต่ละสถานการณ์ที่เอื้อต่อการกระทำความผิด โดยมีสัดส่วนในการกระทำความผิดน้อยกว่าการเป็นตัวการและการเป็นผู้ใช้ให้กระทำความผิด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม เห็นว่าการกระทำความผิดโดยการลงมือกระทำความผิดเองและการก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิดเป็นพฤติกรรมที่มีความเสี่ยงสูง มีโอกาสที่จะถูกเจ้าหน้าที่บ้านเมืองจับกุมได้ง่าย ขณะที่ส่วนแบ่ง หรือผลประโยชน์ที่ได้จากการกระทำความผิดไม่แตกต่างกัน จึงทำให้การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ด้านการกระทำผิดลักษณะผู้สนับสนุนการกระทำความผิด อยู่ในระดับปานกลาง และต่ำกว่าการกระทำผิดซ้ำในฐานะอื่น

จากผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรรถชนะ บูรณธร (2549) ศึกษาการติดคุกซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด : ศึกษากรณีเรือนจำจังหวัดภาคใต้ ศิลปะศาสตรมหาบัณฑิต ยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษากระบวนการกระทำความผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ว่ามีกระบวนการอย่างไรเพื่อศึกษาเงื่อนไขที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มนต์ร์ รักษ์ศิริ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำพิเศษธนบุรี มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำพิเศษธนบุรี และเพื่อแสวงหาแนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำ ของผู้ต้องขังในเรือนจำพิเศษธนบุรี กลุ่มประชากร คือ ผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในช่วงเดือนธันวาคม 2552 กลุ่มตัวอย่าง 283 คน วิธีการศึกษาโดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล ผลการศึกษาพบว่า การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำพิเศษธนบุรี อยู่ในระดับมาก รวมทั้งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นุชนาฏ มุกระ (2554, น. 104) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของผู้ต้องขังเรือนจำกลางเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า การกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของผู้ต้องขังเรือนจำกลางเชียงใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

5.2.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม

ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม มีจำนวน 5 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านครอบครัว (X_1) ปัจจัยด้านสังคมและชุมชน (X_2) ปัจจัยด้านความต้องการการยอมรับ (X_3) ปัจจัยด้านสภาพปัญหาทางอบายมุข (X_4) ปัจจัยด้านกายภาพ (X_5) ซึ่งอาจอภิปรายผลได้ ดังนี้

5.2.2.1 ปัจจัยด้านครอบครัว มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ แสดงว่า เมื่อปัจจัยด้านครอบครัว มีการเปลี่ยนแปลงไปจะมีผลให้การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม เปลี่ยนแปลงตาม ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดบางส่วน มีพื้นฐานมาจากครอบครัวที่บิดา - มารดามีปัญหาการหย่าร้างหรือทะเลาะเบาะแว้ง มีปากเสียงกันเป็นประจำ ผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดบางคนขาดการดูแลเอาใจใส่ และไม่เคยได้รับความอบอุ่นจากครอบครัว บางคนถูกรอครอบครัวทำร้าย รวมทั้งมีบุคคลในครอบครัวเคยเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดมาก่อนที่ตนจะกระทำผิด จากสภาพแวดล้อมในครอบครัวของผู้ต้องขังที่เอื้อต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดข้างต้น ส่งผลให้ปัจจัยด้านครอบครัว เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม

สอดคล้องกับแนวคิดของแสงสุริย์ สำอางกุล และมุกดา ชาติบัญชาชัย (2524, น. 174 - 177) ที่กล่าวว่า อิทธิพลของครอบครัวที่ส่งผลต่อพฤติกรรมก่ออาชญากรรม ครอบครัวเป็นสถาบันที่สำคัญที่สุดที่จะอบรมขัดเกลา และมีอิทธิพลต่อลักษณะบุคลิกภาพของพวกเรา ซึ่งในการพัฒนามนุษย์นั้น สังคมมีบทบาทในการถ่ายทอดคุณลักษณะค่านิยม ทักษะ และความเชื่อ สังคมจะหล่อหลอมบุคลิกภาพของมนุษย์โดยการที่มนุษย์จะรับและถ่ายทอดสิ่งต่าง ๆ จากสังคมมาโดยกระบวนการสังคมนะการ (Socialization Process)

5.2.2.2 ปัจจัยด้านสังคมและชุมชน มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ แสดงว่า เมื่อปัจจัยด้านสังคมและชุมชน มีการเปลี่ยนแปลงไปจะมีผลให้การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม เปลี่ยนแปลงตาม ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวพ้นโทษไปแล้ว ย้อนกลับเข้าสู่สังคมและสภาพแวดล้อมเดิมที่มีความเป็นอยู่อย่างแออัด มีแหล่งมั่วสุมอบายมุข และมีผู้ติดยาเสพติดจำนวนมาก อีกทั้งมีผู้จำหน่ายยาเสพติดภายในชุมชน จากปัจจัยด้านลบในชุมชนดังกล่าวทำให้ผู้ต้องขังที่พ้นโทษไปแล้วต้องหวนกลับมากระทำผิดซ้ำอีกครั้งหนึ่ง ปัจจัยด้านสังคม และชุมชน จึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม

สอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีของ Herchi (1964, p. 613 ; อ้างถึงใน Ward, D.A, T.J, Carter, R.D, & Perrin, 1994, p. 34) ได้เสนอทฤษฎีที่ใช้ในการควบคุมสังคม ทฤษฎีนี้เชื่อว่าบุคคลทุกคนมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดสาเหตุที่บุคคลไม่กระทำผิด เนื่องจากมีมูลเหตุที่ทำให้บุคคลทำตามกฎระเบียบ หรือบรรทัดฐานของสังคมมีรากฐานมาจากพันธะที่บุคคลนั้น

มีต่อสังคมบรรทัดฐานบางส่วน จะผูกมัดยึดเหนี่ยวบุคคลไว้กับสถานการณ์ทางสังคม เรียกว่าพันธะทางสังคม

5.2.2.3 ปัจจัยด้านความต้องการการยอมรับ มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ แสดงว่า เมื่อปัจจัยด้านความต้องการการยอมรับ มีการเปลี่ยนแปลงไป จะมีผลให้การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม เปลี่ยนแปลงตาม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวพ้นโทษ มักย้อนกลับไปสู่สังคมและชุมชนเดิม และพยายามสร้างการยอมรับจากพรรคพวกในกลุ่มเครือข่ายผู้ค้ายาเสพติด ประกอบกับประสบการณ์จากการเคยต้องโทษจำคุก ทำให้ผู้พ้นโทษกลุ่มนี้พยายามแสดงภาวะผู้นำและต้องการมีอิทธิพลและอำนาจเหนือบุคคลอื่นในสังคมและเครือข่ายผู้จำหน่ายยาเสพติด โดยการแสวงหาผลประโยชน์จากการค้ายาเสพติด เพื่อที่จะมีรายได้มาเสริมฐานะเพื่อให้คนอื่นยอมรับ ส่งผลให้ปัจจัยด้านความต้องการการยอมรับ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม

สอดคล้องกับแนวคิดของ Maslow (1954, p. 80) ได้จำแนกความต้องการของมนุษย์จากความต้องการขั้นพื้นฐานไปจนถึงความต้องการขั้นสูงสุดไว้ 5 ชั้น จากขั้นต่ำไปสูง ซึ่งกล่าวโดยสรุป ได้ดังนี้

1) ความต้องการทางร่างกาย เป็นความต้องการพื้นฐานลำดับแรกที่มีความจำเป็นต่อมนุษย์ในด้านปัจจัย 4 ได้แก่ อาหาร, ที่อยู่อาศัย, เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค เรียกว่า เป็นความต้องการทางเพศ ถ้าความต้องการนี้ไม่ได้รับความตอบสนองแรงจูงใจอื่นก็ยากที่จะเกิดขึ้น

2) ความต้องการความมั่นคง และความปลอดภัย มนุษย์ทุกคนต้องการความมั่นคง และความปลอดภัยในการดำรงชีวิต และทรัพย์สิน

3) ความต้องการความเป็นเจ้าของ และความต้องการที่จะได้รับจากบุคคลอื่น หรือต้องการความรัก มนุษย์เป็นสัตว์สังคมจึงต้องเข้าสังคมและรวมกลุ่มและถ้าได้มีส่วนร่วม หรือแสดงความเป็นเจ้าของในสิ่งใดก็จะทำให้เกิดความรับผิดชอบ รักหวงแหนในสิ่งนั้น และภูมิใจที่ได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น หรือจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง

5.2.2.4 ปัจจัยด้านสภาพปัญหาทางอบายมุข มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ แสดงว่า เมื่อปัจจัยด้านสังคมและชุมชน มีการเปลี่ยนแปลงไปจะมีผลให้การกระทำผิดซ้ำ ของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม เปลี่ยนแปลงตาม ทั้งนี้

อาจเป็นเพราะผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวพ้นโทษไปแล้ว ยังไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และยังใช้ชีวิตมั่วสุมกับอบายมุข ทั้งการดื่มสุรา และเสพยาเสพติด ติดการพนัน รวมทั้งชอบเที่ยวสถานบันเทิง และเที่ยวผู้หญิงบริการ ทำให้รายได้ไม่ได้สัดส่วนกับค่าใช้จ่าย ทำให้ต้องหารายได้เพิ่มเติมจากการกระทำผิดกฎหมาย และจากสภาพสังคมที่ยาเสพติด แพร่กระจายไปทั่วไปทุกที่ ทำให้ผู้ต้องขังที่ปล่อยตัวไปหันมาหารายได้จากวงการยาเสพติด ซึ่งทำได้ง่ายเพราะเคยเกี่ยวข้องกับและอยู่ในเครือข่ายยาเสพติดมาก่อน ปัจจัยด้านสภาพปัญหาทางอบายมุข จึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม

สอดคล้องกับทฤษฎีวิวัฒนาการของชนชั้นต่ำ (THEORY OF LOW CLASS CULTURE) Miller ซึ่งอธิบายว่า ในสังคมของชนชั้นต่ำ พวกเขาจะมั่วสุมกันเป็นแก๊ง และมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนอันขัดกับความสงบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีงามของสังคม พวกเขามีแนวประพฤติดตามแบบแนวของกลุ่มของแก๊ง มีพฤติกรรมเป็นนักเลง, อวดเบ่ง, ทำโก้, ไม่มีงานเป็นหลักแหล่ง, รับจ้างทำได้ทุกอย่าง และชอบทำอะไรแปลกให้เป็นจุดสนใจแก่คนอื่น

5.2.2.5 ปัจจัยด้านกายภาพ มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ แสดงว่า เมื่อปัจจัยด้านสังคมและชุมชน มีการเปลี่ยนแปลงไปจะมีผลให้การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม เปลี่ยนแปลงตาม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวบางคน มีปัญหาความพิการทางร่างกายหรือมีสภาพจิตบกพร่อง ไม่สามารถประกอบอาชีพหาเลี้ยงตนเองได้ในทางสุจริต หรือเห็นว่าการกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นเรื่องทำทายน่าลอง มีความรู้สึกถูกเหยียดหยามจากสังคมถูกจัดอยู่ในกลุ่มผู้มีการศึกษาน้อย รวมทั้งมีผู้ที่ได้รับการปล่อยตัวบางคนไม่มีความเชี่ยวชาญในทักษะวิชาชีพพอที่จะประกอบอาชีพหาเลี้ยงตนเองและครอบครัวให้มีความสุขได้ จากสาเหตุดังกล่าว จึงส่งผลให้ปัจจัยด้านกายภาพ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม

สอดคล้องกับแนวคิดของ สมศักดิ์ โปปัญญาเมกุล (2545, น. 16)

ได้กล่าวถึง สาเหตุที่ทำให้มีการกระทำผิดในด้านการค้ายาเสพติดไว้ว่า สภาพปัญหาทางด้านร่างกาย การที่จิตใจอ่อนไหวกลัวใจ เมื่อเวลาเกิดปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้ และเมื่อถูกเพื่อนชักชวนให้ทดลองเสพยา เมื่อเสพแล้วจะทำให้ติดยาเสพติด หรืออาจจะมาจากบุคคลในครอบครัวเสพยา เมื่อร่างกายต้องการเสพยาในปริมาณที่เพิ่มมากขึ้น และไม่มีเงินซื้อยามาเสพจึงหันมาค้ายาเสพติดเพื่อที่จะได้ไม่ต้องเสียเงินซื้อยา และยังได้เงินสามารถนำมาแบ่งปันเงินช่วยเหลือให้กับครอบครัวได้อีกทางหนึ่ง

5.3 ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้พบประเด็นและข้อเสนอแนะ อันอาจเป็นแนวทางในการแก้ไขฟื้นฟูการกระทำผิดซ้ำ ของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ดังนี้

5.3.1 เรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ควรมีการปรับเปลี่ยนวิธีการและสาขาวิชาชีพที่ทำการฝึกอบรมให้แก่ผู้ต้องขัง เนื่องจากบางสาขาวิชาชีพที่ทำการฝึกอบรม เช่น ฝึกจักสาน, ฝึกสานแห, ฝึกชกกริด และฝึกพันขดลวด ผู้ต้องขังไม่สามารถนำไปประกอบการหารายได้เลี้ยงครอบครัวได้ เนื่องจากทักษะอาชีพ ดังกล่าว ไม่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน และคนในท้องถิ่น หรือคนทั่วไปสามารถทำได้อยู่แล้ว เรือนจำจังหวัดมหาสารคามจึงควรดำเนินการฝึกวิชาชีพรูปแบบใหม่ จากเดิมที่เรือนจำเป็นผู้กำหนดสาขาวิชาชีพในการฝึกอบรม ตามความพร้อม และความถนัดของเรือนจำ และเจ้าหน้าที่ปรับเปลี่ยนเป็นดำเนินการ โดยคำนึงถึงความต้องการของตลาดแรงงานภาคเอกชนในปัจจุบัน และความต้องการของตลาดผู้บริโภคนั้นเป็นหลัก และบางสาขาวิชาชีพที่มีความยากและซับซ้อนในการฝึก หรือปฏิบัติทางเรือนจำ ควรติดต่อ และอนุญาตให้ผู้ประกอบการสามารถนำเอาบุคลากร เครื่องจักร วัสดุอุปกรณ์ ที่จำเป็นในการผลิต หรือฝึกวิชาชีพเข้ามาในเรือนจำ โดยรูปแบบการฝึกวิชาชีพ ควรกำหนดตามมาตรฐานของตลาดแรงงานภาคเอกชน เพื่อให้การฝึกวิชาชีพของผู้ต้องขังในเรือนจำ เป็นที่ยอมรับอย่างแท้จริง และในการวัดประเมินผลการฝึกวิชาชีพควรเชิญผู้ประกอบการภาคเอกชนที่ต้องการแรงงานในแต่ละสาขาเข้าร่วมในการประเมิน และรับรองคุณภาพฝีมือแรงงาน และเพื่อเป็นการสร้างขวัญกำลังใจให้กับผู้ต้องขังที่เข้ารับการฝึกวิชาชีพ และการลดภาระให้กับครอบครัวของผู้ต้องขัง เรือนจำควรจัดสรรแบ่งปันรายได้จากผลกำไรให้กับแรงงานผู้ต้องขังอย่างเหมาะสมเป็นธรรมเนียม หนึ่ง เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้ผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำภายหลังการปล่อยตัวเรือนจำ ควรประสานงานและขอความร่วมมือจากภาคเอกชน ให้รับผู้ต้องขังที่ผ่านการฝึกวิชาชีพ และมีความประพฤติดีเข้าทำงาน จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านสังคมและชุมชน ปัจจัยด้านสภาพปัญหาทางอบายมุข เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง ดังนั้น เรือนจำ ควรมีส่วนในการแก้ไขปัญหา ดังกล่าว โดยจัดให้มีบ้านพักชั่วคราวไว้รองรับผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวแต่ยังไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่ง หรือผู้ต้องขังที่ไม่ประสงค์จะกลับไปอยู่ในสภาพแวดล้อมเดิมได้มีที่พักอาศัยเป็นการชั่วคราวในระหว่างยังไม่มียานพาหนะ และเพื่อให้การปรับเปลี่ยนวิธีการและสาขาวิชาชีพที่ทำการฝึกอบรมให้แก่ผู้ต้องขังเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เรือนจำควรแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการติดตามประเมินผลภายหลังจากผู้ต้องขังปล่อยตัว เพื่อให้ความช่วยเหลือในการดำรงชีพของผู้ต้องขังเป็นการเฉพาะ

5.3.2 ควรจัดกิจกรรม หรือจัดฝึกอบรมที่สร้างแรงบันดาลใจให้ผู้ต้องขังเห็นถึงศักยภาพ และคุณค่าของตนเอง เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าตนเองสามารถดำรงชีพอยู่ในสังคมภายหลังการปล่อยตัว ได้อย่างมีความสุข โดยไม่จำเป็นต้องแสวงหารายได้ โดยการกระทำผิดกฎหมาย ทั้งนี้ เนื่องจากผู้ต้องขัง ที่กระทำผิดซ้ำส่วนมาก จะขาดความเชื่อมั่นในการหารายได้ โดยมีความเชื่อและตระหนักว่าหาก ประกอบอาชีพโดยสุจริตแล้ว ตนเองจะไม่สามารถดำรงชีพ หรือหาเลี้ยงครอบครัวให้มีความสุข และเป็นที่ยอมรับของสังคมได้ จึงตัดสินใจแสวงหารายได้โดยการกระทำผิดกฎหมายจนถูกจับกุม ดำเนินคดีและรับโทษจำคุกอีกครั้งหนึ่ง

5.3.3 ควรปรับทัศนคติของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ให้ตระหนักถึงภาระหน้าที่สำคัญร่วมกัน ในการพัฒนาผู้ต้องขัง ทั้งด้านทักษะวิชาชีพ และด้านจิตใจ ให้มีความพร้อมในการกลับคืนสู่สังคม ภายนอก ไม่มุ่งเน้นการควบคุมเพียงอย่างเดียว ผู้ต้องขังที่เข้ามารับการควบคุมภายในเรือนจำ โดยเฉพาะ กลุ่มผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำส่วนมากจะมีทัศนคติเชิงลบกับสังคมและเจ้าหน้าที่ภาครัฐ มักมีมุมมอง ว่าตนเองไม่ได้รับความเป็นธรรมถูกเอารัดเอาเปรียบกดขี่ข่มเหง ดังนั้นหากเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ ซึ่งมี หน้าที่ควบคุม และพัฒนาผู้ต้องขัง มีทัศนคติ และแนวทางปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในทางลบแล้ว อาจเป็น อีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

5.3.4 ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

5.3.4.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในคดีอื่น ๆ ในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม

5.3.4.2 ควรมีการศึกษาวิจัย เพื่อเปรียบเทียบ ความแตกต่างในการกระทำผิดซ้ำ ของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดมหาสารคามกับเรือนจำอื่น